

بسم الله الرحمن الرحيم

شب یلدا

شب یلدا یک شب انقلابی
سید محمد حسین خلیلی

شب یلدا که در روزگار ما به نام شب چله خوانده می‌شود، همزمان با شب اول زمستان است. ایرانیان در این شب آیین‌های خاصی را اجرا می‌کنند. تمام اعضای فامیل در خانه بزرگتر خانواده جمع می‌شوند و تا پاسی از شب به شادمانی و گپ و گفت و خردن آجیل و میوه و شیرینی گاه حافظ خانی می‌پردازند

پیشینه یلدا

- یلدا کلمه ای است سریانی ، به معنای زایش ، وقت ولادت. بر پایه اساطیر کهن، در شب یلدا "مهر" در کوه البرز در یک غار از فروغ زاییده می شود و به واسطه وجود او از روز بعد بر طول مدت روز و رشنایی افزوده می شود.

- در آیین ایران باستان میترا یا مهر ، فرشته ای است که سمبل پشتیبانی از راستگویان و درستکاران است همینطور ناظر بر عهدها و پیمانها، معاهدات و قراردادها.

- سُریانی یکی از گویش های زبان آرامی و عبرانی است که خاستگاهش شمال میانرودان است که به خط سریانی نگارش می شده است .

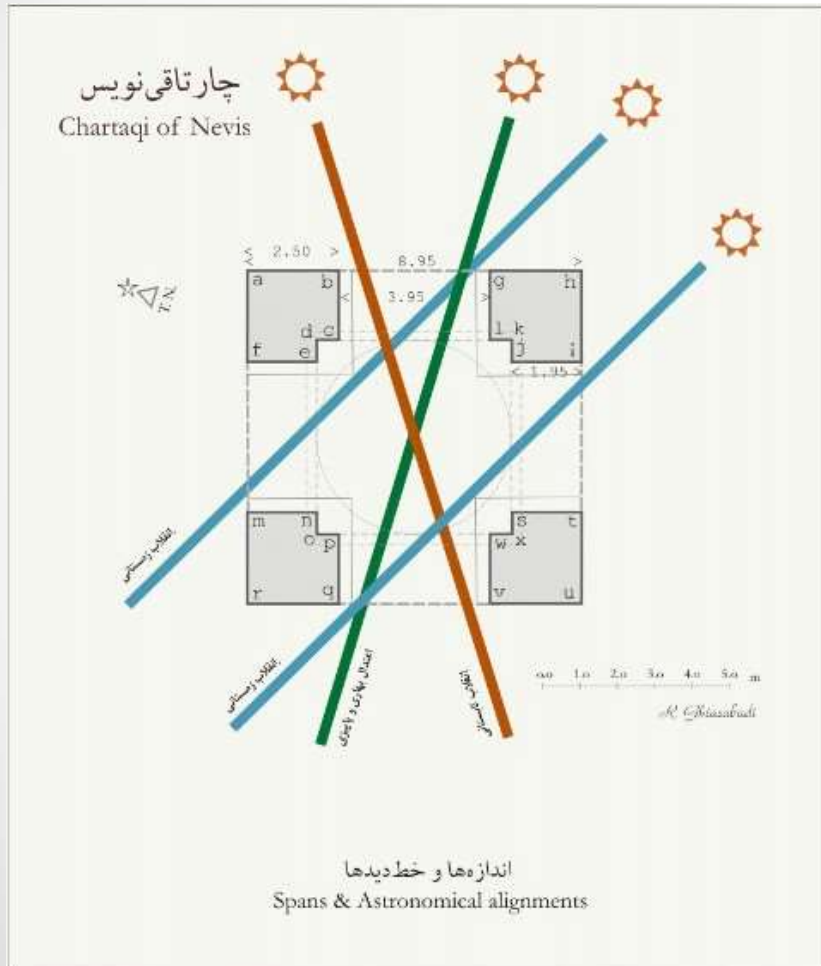

پیشینه یلدا

- در سنت های ایرانی شب یلدا، شب اول خلقت و آغاز آفرینش است. ایرانیان باستان در این شب از ترس برنیامدن آفتاب تا سپیده دم بیدار می مانند که طلوع خورشید را ببینند. رسمی که به روزگاری برمیگردد که فریدون ضحاک را در کوه البرز به بند کشید.

پیشینه یلدا

پیشینیان ، به
کمک این چهار
طاقی ها زاویه
قرار گرفتن زمین
نسبت به خورشید
را اندازه گیری
میکردند.

یلدا و کریسمس

- آیین میتراایسم توسط اسیران جنگی به رم رفت و به تدریج در آن جا ریشه دوانید و در سده ی نخستین بعد از میلاد گسترش یافت و علاوه بر برخی از امپراطوران، طرفداران زیادی بین تجار و لشکریان پیدا کرد به طوری که در آغاز سده ی چهارم بیش از ۳۰۰ معبد میتراپی «مهرابه» در ایتالیا وجود داشت و قاطبه ی مردم شب یلدا را جشن می گرفتند.
- امپراطور کنستانتین اول - که به نام پدر کلیسا مشهور است به خاطر علاقه اش به دین مسیح در سال ۳۱۳ دستور داد که چون مسیحیان نیز حضرت عیسی را مظهر نور می دانند یلدا را به عنوان روز تولد مسیح جشن بگیرند.
- در تصاویر کنده کاری های باقی مانده ا گذشته های دور، میترا بر درخت کاج نشسته است. همان کاجی که مسیحیان در شب میلاد مسیح با چراغی نورانی (نماد میترا) آذین می بندند.

- یلدا چون به معنی زایش است ، به عنوان نام برای ختران استفاده میشود.
- افسانه ماه و مهر ..

سفره شب یلدا

سفره شب یلدا سفره میزد است و میزد عبارت است از میوه های تر و خشک و آجیل یا به اصطلاح زرتشتیان لَرک که از لوازم این جشن بود که به افتخار و ویژگی مهر یا خورشید برگزار می شد.

آیین های شب یلدا

- تفال با دیوان حافظ است.
- شاهنامه خوانی
- بازگویی خاطرات و قصه گویی پدربزرگ ها

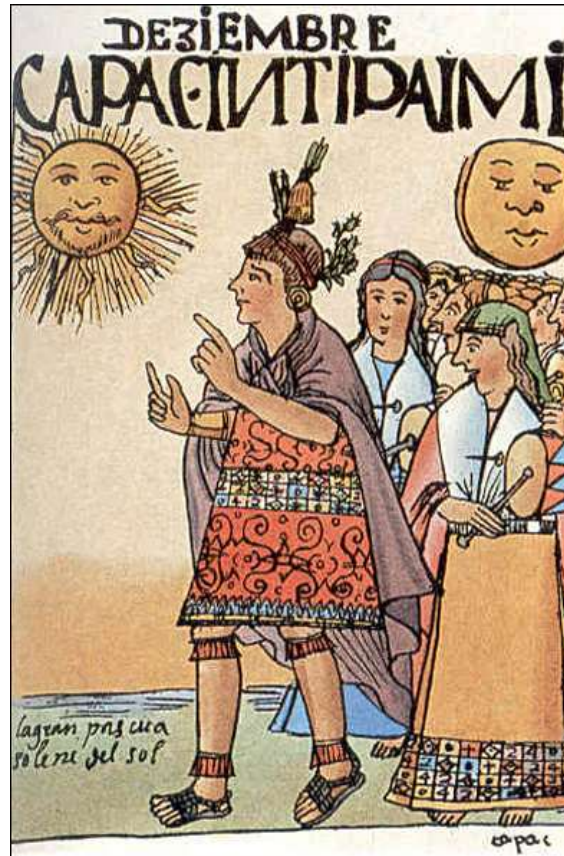

یلدا در شهرهای مختلف ایران

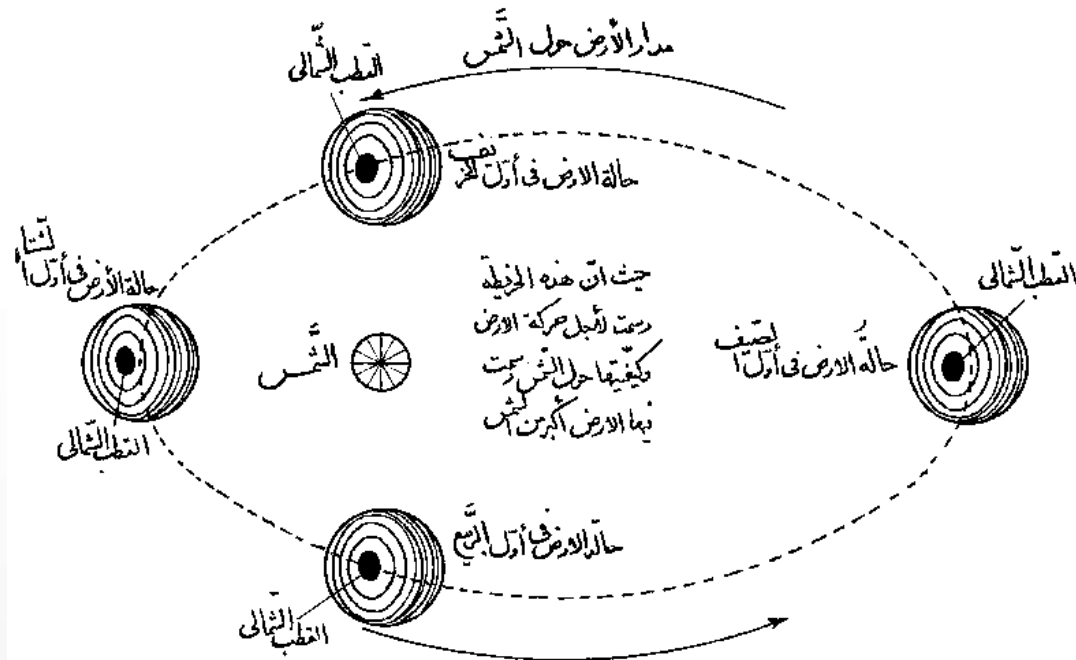
Taknaz.ir

یلدا در دیگر کشور ها

یلدا یک شب انقلابی

- در ایران و سرزمین‌های هم‌فرهنگ مجاور، از شب آغاز زمستان با نام «شب چله» یا «شب یلدا» نام می‌برند که هم‌زمان با شب «انقلاب زمستانی» است.
- به دلیل دقت گاه‌شماری ایرانی و انطباق کامل آن با تقویم طبیعی، همواره و در همه‌ی سال‌ها، «انقلاب زمستانی» برابر با شامگاه سی‌ام آذرماه و بامداد یکم دی‌ماه است.

یلدا یک شب انقلابی

- خورشید در حرکت سالانه‌ی خود، در آخر پاییز به پایین‌ترین نقطه‌ی افق جنوب شرقی می‌رسد که موجب کوتاه‌شدن طول روز و افزایش زمان تاریکی شب می‌شود. اما از آغاز زمستان یا «انقلاب زمستانی»، خورشید دگر باره به سوی شمال شرقی بازمی‌گردد که نتیجه‌ی آن افزایش روشنایی روز و کاهش شب است.

یلدا یک شب انقلابی

- به عبارت دیگر، در شش ماهه‌ی آغاز تابستان تا آغاز زمستان، در هر شبانه‌روز، خورشید اندکی پایین‌تر از محل پیشین خود در افق طلوع می‌کند تا در نهایت در آغاز زمستان به پایین‌ترین حد جنوبی خود با فاصله‌ی ۲۳/۵ درجه از شرق یا «نقطه‌ی اعتدالین» برسد. از این روز به بعد، مسیر جابجایی‌های طلوع خورشید معکوس می‌شود و مجدداً به سوی بالا و نقطه‌ی «انقلاب تابستانی» بازمی‌گردد. آغاز بازگشتن خورشید به سوی شمال شرقی و افزایش طول روز، در اندیشه و باورهای مردم باستان به عنوان زمان تولد دیگر باره‌ی خورشید دانسته می‌شد و آن را گرمای و فرخنده می‌داشتند.

شب چیه؟

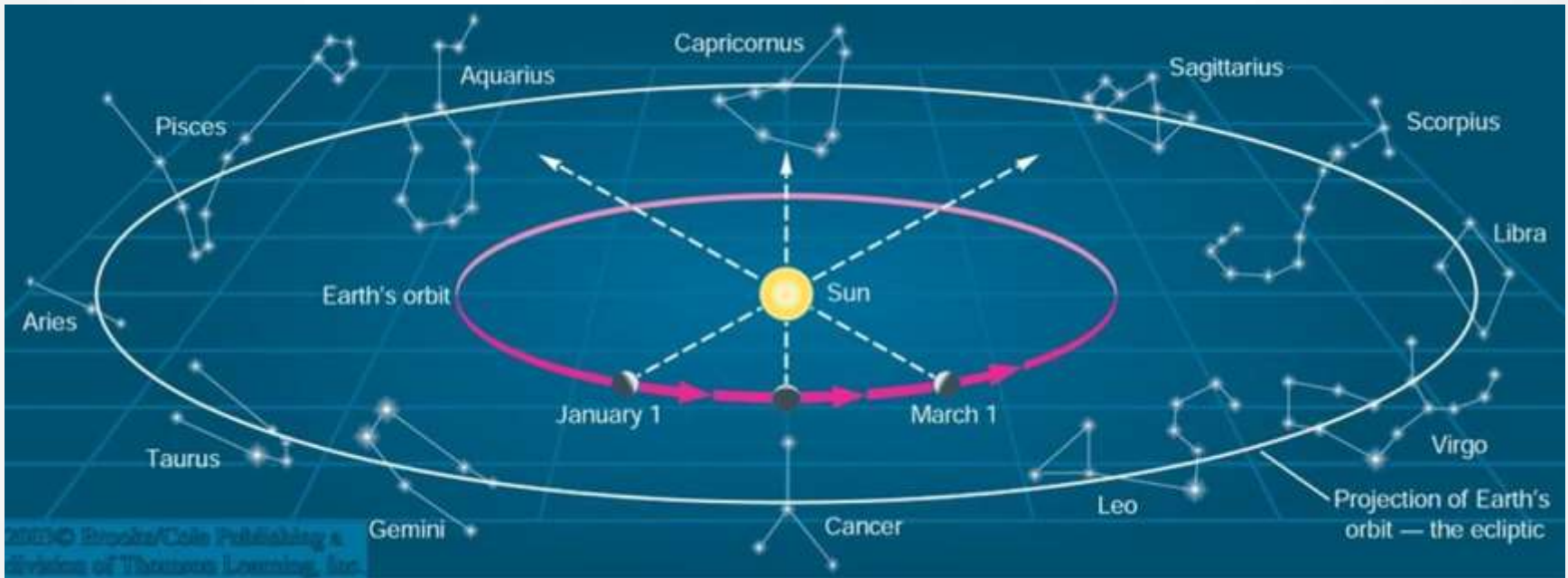
شب

- شب (در مقابل روز روشن) به معنای فاصله میان غروب تا طلوع خورشید است. از دیدگاه نجومی، نیمی از سطح هر سیاره در منظومه شمسی که رو به خورشید قرار دارد روز روشناست و نیمه دیگر آن شب است.

شبانۀ روز			ن • ب • و		
	فجر	صبح کاذب (بام نخست، بامداد نخست)	سحر (نگاه)	باس یک (صبح، بام، بامداد)	روز
	فلق				
	سپیده دم	صبح صادق (بام دوم، بامداد دوم، شبگیر)			
	سر صبح				
			پیش از ظهر		
		ظهر (نیمروز، پیشین گاه)			
		بعد از ظهر		باس دو (چاشت)	
	تنگ غروب	عصر (پسین گاه، ایوار)			
	گرگ و میش				
	گرگ و میش				
	سقی				
		سر شب (مغرب)		باس سه (سامگاه)	شب
		آخر شب (عشا)			
		نیمه شب		باس چهار (سنانگاه)	
		ساعات بامدادی			

دایره البروج

به مدار حرکت خورشید در آسمان دایره البروج گفته می شود. در آسمان دوازده صورت فلکی مشخص کننده دایره البروج هستند که در حقیقت خورشید در یک سال شمسی از میان هریک از این صور فلکی عبور می کند.

